

Dimocrasira Ekba Murq'a Bilinuk'h
Eritrea/Hodde
ዲሞክራሲያዊ ውድብ ብሄረ ብሌን
ኤርትራ/ሆደ

ፍሪደላክባ ሙርቛ ብሊኑኹ
ኤርትራ/ሆደ
التظيم الديمقراطي لقومية
البليناالأرترية (هودي)

Democratic Organization of Bin Nation of Eritrea/Hode

ጸሐጣዊ መግለጺ ብምኽንያት 24 ግንቦት መዓልቲ ናጽነት 2019 ዓ.ም.

ናይ ዲሞክራሲያዊ ውድብ ብሄረ ብሌን ኤርትራ/ሆደ

ኣብ ታሪኽ 'ዚኤን ሎሚ ኢትዮጵያን ኤርትራን ሱዳንን ጁቡትን ዝበሃላ ሃገራት ብፍላይ ሰሜናዊ ወገን ኤርትራ ኢትዮጵያ ናይ ነዊሕ ዘመናት ስልጣኔ እሞ ናተን ፊደልን ዓወደ ኣዋርሕን ዝነበረገሃን። ብስነ-ሰብ (Anthropology) ከርሲን መበቆልን ቀዳሞት ሰባት ከም ዝነበራ ታሪኽ ይሕብር። እዚ ምዕባሌ እዚ ግን ብደፋእታዊ መንገዲ ሕብረተሰብ ብድልየቱ ሃገር ከይሃንጽ ብመግዛእቲ ኤወርጳዊያን ተቆጺዩ። ዕጫና ካብ'ዚ ኣይፍሰን። ብ1891 ብድልየትን ሓይልን ጣልያን እዛ ናይ ሎሚ ኤርትራ ቆይማ። መግዛእቲ ንሱሳ ዓመታት ነዚ ሕብረተሰብ ብሓይሊ ከም ብሑቕ ምስ ለወሶ፣ ንሕና ኤርትራ-ወያኔ ከም ደቂ ሓንቲ ሃገርን ሓንቲ ጭቕንቲ ስድራን ሓንቲ ዝሕቶና ንሳ ድማ ናጽነት ከም ካልኣት ህዝብታት ዓለም ናትና እንብላ ሃገር ከንምስርት መሰልና ምኽኑ ተረዲኡና። ናትና ናቶም፣ ንሶም ንሕና፣ ሰብና ሰባም፣ መሬትና መሬቶም፣ ዝብል ኣምር ብብቅሩብ ንሓንጎልናን ንባህልናን ወሪሱ ፖሎቲካዊ ተቃዋሚታት ክበቁሉ ጀሚሮም። ብብቅሩብ ፍልልያትና ሰማይን መሬትን ዘይዕረቕ ግርጭት ኮይኑ። ሓድነት ኤርትራ-ወያኔ ማዕረኡ ደልዲሉ።

ጣልያን ወጺኡ እንግሊዝ መጺኡ ድሕሪ ሓጺር መግዛእቲ እንግሊዝ ስዒቡ ድማ ዓመጻዊ ፈደረሽን ምስ ኢትዮጵያ ከም እንጽንበር ተገሩ። እቲ ሕቶ ናተይ መሬተይ ክብረተይ ዝብል መልሲ ስለ ዘይረኽበ ብ1961 ብረትና ኣልዒልና ጸረ ኩሎም መሰልና ዘይደልዩን ዘይምነዩን መሪር ኩናት ኣካዩድና፣ ብ1991 ሰራዊት መግዛእቲ ኢትዮጵያ ካብ ኤርትራ ንሓንጎብን ንሓዋርናን ካብ ኤርትራ ወጺኡም። ብ1993 ድማ ሕጋዊ መንገዲ ዓለም ዝመስከረሉ ሪፈረንደም ዘዘምናዮ። ድሕሪ ነጻነት ሕረስ ሓረስታይ ንገድ ነጋዳይ ተማሃር ተማህሪይ ደብርኻን ምስግድካን ዒጠን ዛቆናይ ክእወጅ ትጽቢት ኔርና። ኩሉ ዓጸባን ስደትን ባርነትን ካብ ዝባና ተቐንጢጡ ኢልና ተሓጉስና ሳዕሲዕና ክሳብ ኣብ ጎደናታት ደቂስና። ገለ ለባማት ኣሓዎትን ኣሓትን ግን እዚ ትሓስብዎ ዘሎኹም ስርዓት ህግሓኤ ናይ ሎሚ ህግደፍ ኣብ ስልጣን ከሎ ዘይሕሰብዮ ዩብሉና ኔርምዮም ኣይሰማዕናዮምን። ሎም ግን እቲ ዝብልዎ ዝነበረ ሓቂ ኮይኑ ከም ጸሓይ ሃገርና በሪሁ ከም ዝናብ ዓድናውን ኣብ ዝባና ግፍዕታቶም ዘኒቡ። 28 ዓመት ብግዝያዊ መንግስቲ ሓደ ሰብ መራሕ ወድብ፣ መራሕ ሰራዊት፣ መራሕ ቁጠባ፣ መራሕ ወጺኡ ዲፕሎማሲ፣ መራሕ ሕርሻ፣ መራሕ እምነታት፣ ኮታ ቻሉ ሕግን ፍርድን ኮይና ኣላ። ከምቲ ሱወእ ሙሴ ተስፋሚካኤል ብ1973 ዝበላ "ኢስያስ ነዛ ወድብ ከም መንዲሉ ጠቅሊሉ ኣብ ጅቡኡ ኤእቱዎ" ዝበላ ኤርትራውን ልክዕ ከምኡ ገርዋ ኣሎ።

ክቡራት ደቂ ሃገርና ሎሚ ኣብ ቅድሜና ክልተ ምርጫ ኣሎ። ሓደ እቲ ብ1991ዓም ጀሚርና ንዘይሰሚዕ ደብሪ ከም ዝደለዮ ኮና ባርነትና ኣሚና ንሕና ንሱ ንሱ ንሕና ምባል። እቲ ካልኣይን ክኸወን ዝግብኣን ድማ ኣምሪርና "ዩኣክል" ምባል'ዩ። ተወዲብና ብምቅላስ ኣብ መቃብር ህግደፍ ፍቲሒ ከም ዝነግስ ምግባር'ዩ፣ ብናይ ሓደ ውልቀሰብ ድላይ ዘይኮነ ብሕጊ ብሓባር ብድልየትና ዝጽደቅናዮ ቐዋም ክንማሓደር በቓ **ዓቕትራ** ዲክታቶር ክንብል ይግባእ።

ንሕና ዲሞክራሲያዊ ውድብ ብሄረ ብሌን ኤርትራ/ሆደ "ዩኣክል" ጥራይ ዘይኮነ እዚ ስርዓት ኣስመራ ክጽገን ኣይክእልንዮ ስለ'ዚ ስልጣን ንህዝቢ ገዲፉ ዩተኣለ ንብል። 28ዓመት ብግዝያዊ መንግስቲ መሪሑ፣ ህዝቢ ቀቲሉን ኣብ ኩናት ሸሚሙን ንስደት በሪ ከፊቱን እንበር ካልእ ጣቕ ኣይገብረን ስለ'ዚ "ሕጂ ዩኣክል" ግዜ ክወሃቦ ኣይግባን። እዚ ኣጽናቲ ህዝቢ ጠሊሚ ሱወእትና ክብርናን ያታናን ዘርከስንዮ፣ ሕጂውን ንስልጣኑ ከናዊሕ ይጽዕር ኣሎ። ኣብ ጸረ ክብሪ ሃገርን ህዝብን ዝምድናታት ዩኣቱ ኣሎ። መሬትን ባሕርን ሰማያትናን ንባዕዳውያን ኣሕሊፉ ይህብ ኣሎ። ስርዓት ህግደፍ ኣብ ዘባና ኣብ

ጸቢብ ረብሐታት ዝተመስረቱ ወተሃደራውን ጸጥታውን ኪዳን ይምስርት ኣሎ፡ ነዛ ሃገር ክትወጽኣሉ ኣብ ዘይትኸእል ጉድጓድ ከይሸመማ ግዴታ ሃገር ንዋጻእ።

ሎሚ እዛ ንመበል 28 ግዜ ነኹብራ ዘላ ታሪኻውቲ መዓልቲ ናጽነት፡ ኩነታት ህዝብና እንታይ ይመስል ኣሎ ኢልና ኣንተ ሓቲትና፡ እቶም ኩሎም ወዲ ሰብ ኣብ ዓለም ክነብር ዘድልይዎ መሰረታዊ መሰላት እተሓረመላ፡ ልዕልና ሕጊን ፍትሕን ዘይብላ፡ ብሰንኪ ሕሱም ድኽነትን ማሕበራዊ ጸገማትን ሓንቲ ስድራቤት እውን ትኹን ነብሳ ክኢላ ክትነብር ኣብዘይትኸለሉ ደረጃ ንርኩብ ኣሎና፡ ሕሰም ምጽዋር ብምስኣን ሎሚ ኣብ ኤርትራ ስደት ከይፈተኻ ቀዳማይ ምርጫ ኮይኑ ኣሎ፡ ኣብ ዝሓለፈ ሃገርም ሰሪሖም ደኺሞም ብዘፍረይዎ ክንዲ ዝሓልፈሎም፡ ኩሉ መንገዲ ራህዋን ቅሳነትን ስለዝተዓጸወ ተገዲዶም ብጃምላ ዝሰደዱሉ ኩነት'ዩ ዘሎ።

ዲሞክራሲያዊ ውድብ ብሄረ ብሌን ኤርትራ/ሆደ፡ ብ2009ዓም ክጅመር ከሎ፣ ገለ ሰባት ሓደ ክልተ ኢሎም ደሚሮምን ኣጉዲሎምን ዘበግስዎ ወይ ካብ ስሚዕትን ድፊኢትን ካልኣት ዝተወልደ ኣይኮነን። ግፍዕን ጭቆናን ኣብ ሃገርምን መሬቶምን ዝመረሮም መሰል ኩሉ ኤርትራውን ብሄርምን ዘቆርቆሮም ኣሕዋት/ኣሓትን ዝበገሰዎ ምንቕስቓስ'ዩ። ናተይ ዘይብል ኣይወለድ እኳ ዝበሃል። ንሕና ከም ኤርትራውያን፣ ኤርትራ ናይ ኩልና'ያ ንብል። ነዚ ዕላማ ድማ ብሓባር ሂወትን ግዜን ካልእን ሂብና ናጽነትና ተጎናጺፍና። እዛ ናይ ኩልና ዝበልና'ያ ኤርትራ ኣብ ከቢ ሃገር ናተይ ንብላ ስድራን እምነትን ዓድን ኣወራጃን ብሄርን መሬትን ክብርታትን ባህልን ቋንቋን ክኸበሩልና እንደልዮም መሰላት ኣሎና። እዚ ድማ ንብዙሕነትና ዘንጸባርቅ ሓቂ'ዩ።

ጸዊዒትና፣ ኩሉ ሃገራዊ ንጽባሕ ዘይበሃል ሎሚ ዕርቕን ፍትሕን ገይሩ ነዚ ናይ ዩኣክል ማዕበል ምስ ኩሉ ኣብ ቃልሲ ዝጸንሑ ተቃዋሚታትን ኣብ ዉሽጢ ሃገርን ዘሎ ህዝብናን ኣተእሳሲሩ ልዑል ብርኪ ጥርናፌ ክግበር ንጽወዕ። ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ዝሓለፈ ብማዕሪ ዝተጋደለ ሕጅ ድማ ብማዕሪ ግዳይ ኮይኑ ስለ ዘሎ ደንበ ተቃዋሚ ብክልስ ሓሳብን ብኸልእ ኣፈላላይን ከይተዋጠጠ ብሓባር ሃገር ንምድሓን ክኸትት ንጽወዕ። ንሕና ከም ውድብ ምስ ኩሎም “ይኣክል” ዝብሉ ንምድሓን ሃገር ዝቻለሱ ሓይልታት ክሳብ መጠርሽታ ንግብ ረሃጽናን ደምናን ክንህሉ'ና። እዚ ጭርሖ ዩኣክል ኣብ ተግባር ክሰጋገር እንተኾነ ኣብ ዕላማን እስትራተጅን ስልትን ሓይሊ ሰብን ቁጠባን ውደባን ክነስግሮ ኣሎና። ኩሉ ክፍልታት ሕበትረተሰብ ብፍላይ ድማ መንእሰይና ካብ ዝሓለፈ ተሞኩሮ ተማሂሩ ከም ናይ 1991ዓም መንእሰይና ብዓወታት ዝተዛነየ ናይ ሕጂ መንእሰይ'ውን ብዩኣክል ከዛነ የብሉን። እዚ ዕማም ክዕወት ብዘይ ንቅሓት ህዝቢ ብፍላይ ድማ መንእሰይትን ናይ ደቂ-አንስትዮ ተሳትፎ ክዕወት ኣይክእልንዮ። “ዘይተወቅረ መጥሓን ኣይጥሕን ዘይነቅሑ ሕብረተሰብ ኣይድሕን” ስለ ዝኾነ ንወደብ ንንቓሕ። ፈታውኻ ህዝብኻ ግበር ጸላኢኻ ድማ ፈሊኻ ፈሊጥኻ ጸላኢ ህዝብኻ ጸላኢ ንግበር። ኩሉ ሚድያታት ኤርትራ ሓያል ናይ ሚድያ ተቃዋሚ ዝገብሮ ዘሎ እናመገስና ካብ እዚ ግዜ እዚ ጀሚሩ ከኣ ንስነትን ንጭዉነት ባህልና ክሰርሕ ንላቦ።

ዲሞክራሲያዊ ውድብ ብሄረ ብሌን ኤርትራ/ሆደ፡ 24 ግንቦት መዓልቲ ናጽነት ክኸብር እንከሎ ከም ስርዓት ህግደፍ ዝገብሮ ጋይላን ዳንከራን ንምክያድን ንቅሓት ህዝቢ ንምጉዳምን መሳርሒ ክጥቀሙሉ ብምባል ዘብዕሎ ዘይኮነስ እቲ ሰፍ ዘይብል መስዋእቲ ብሉጻት ብጸትናን ኣብ ማዓላዶ ውዲሉ ብምባል ንባዕልና እንፍትሸሉን ናይ ቃልሲ ሕራነና እነሓድሰላን ክብርቲ ዕለት እያ። ታሪኽ ናይ ሃገር ሃብቲ ናይ ህዝቢ ድማ ኣርማ ንሓድነቱ'ዩ። ታሪኽና ታሪኽ ኤርትራ'ዩ፣ ታሪኽ ኤርትራ ድማ ታሪኽና'ዩ። ሓንቲ ሉኡላዊትን ፍትሓዊትን ሃገር ክንዉንን ነዚ ሓቂ ኩሉ ክቅበሎ ግዴታ'ዩ። ታሪኽ ኤርትራ ሓቂናን ሙዕቡልንዮ። ናይ ሓደ ወለዶ ወይ ምህግስቲ ወይ ወድብ ጉድለት ነቲ ናይ ዘመናት ዝነበረን ዝመጽእን ታሪኽ ከበላሽዎ ኣይንፍቀድ። ንታሪኽ ቆራሪጽካን ወይ ኣዕቢኻ ወይ ኣንኢስካ ምዝንታዉ ንሓደ ኣየርብሕንዮ። ናጽነት ናይ ዘበናት ቃልሰናን መስዋእትናን ፍሬ ንሎሚ ድማ ንሓርነትና መርኩስናን ሓይልናን ፍናንዮ። ስለዚ ምልእቲ ክንግብራ ንጽዓር ንብል።

ሕድሪ ሰማእታትና ንምትግባር ቃልስና ቀጸሊ'ዩ!!

ውድቀት ንጸረ -ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ!!

ዲሞክራሲያዊ ውድብ ብሄረ ብሌን ኤርትራ/ሆደ 20 May, 2019 bilineritrea@gmail.com